

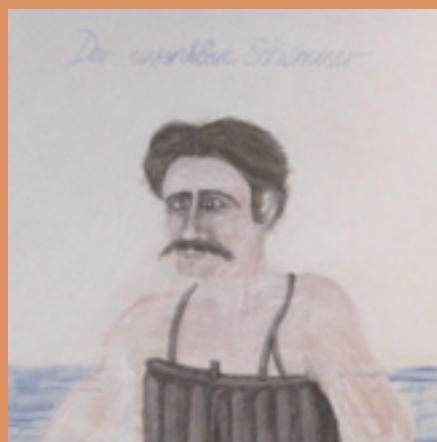
VAN

Koen Limperg

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galeries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk?

Waarom heeft Koen Limperg (49, advocaat bij De Brauw in Den Haag; intellectuele eigendom; getrouwd, een dochter en een zoon) in zijn kantoor werk hangen van de Oostenrijkse schilder Norbert W. Hinterberger?

Jan Pieter Nepveu
journalist



NORBERT HINTERBERGER

Norbert W. Hinterberger (Oostenrijk, 1949) is docent aan kunstopleidingen in Duitsland en Brazilië. Hij exposeerde in Wenen, Linz, Graz, Berlijn, München, Kassel, Osnabrück, Augsburg, Leipzig, Erfurt, Weimar, Gera, Rome, Napels, Vicenza, Zürich, Basel, Pilsen, Amsterdam, Utrecht, Dublin, Stockholm, Vilnius, Kaunas, Moskou, Perth, Rio de Janeiro en São Paulo. Hinterberger woont en werkt in Duitsland, Oostenrijk en Brazilië.

‘Ik maakte een doodsmak precies voor *Der Unsinkbare Schwimmer*’

“ Een overdreven kunstverzamelaar ben ik niet. Maar ik vind het wel leuk om te vertellen over één van de schilderijen in mijn kantoor, *Der Unsinkbare Schwimmer* (1981), en de vriendschap die daarmee samenhangt. Het is geschilderd door de Oostenrijkse kunstenaar Norbert Hinterberger.

Het verhaal begint in 1984. Ik fietste naar de rechtbank in Amsterdam door de Ferdinand Bolstraat. Hier zat vroeger de Heineken Galerij, een etalage om het Heinekengebouw die als galerie geëxploiteerd werd. Ik raakte afgeleid, kwam met mijn fiets in de tramrails en maakte een doodsmak op de stoep precies voor *Der Unsinkbare Schwimmer*. Toen ik was opgekrabbeld bekeek ik de kunstwerken beter. Het waren een stuk of tien grote doeken van ongeveer anderhalve meter bij anderhalve meter.

In figuurlijke zin viel ik eigenlijk meer voor een ander werk: *Die Brieftaube als Fotograf*. Dat stelde een postduif voor met een klein cameraatje aan zijn lijf. In de Eerste Wereldoorlog gebruikten de geallieerden postduiven om foto's achter de vijandelijke linies te maken. Het is een groot portret van een parmantige duif. Het hangt nu bij mij thuis. Ik was in Amsterdam de enige die iets kocht op de tentoonstelling van Hinterberger.

JAMES BOND

Hinterberger was zelf in Amsterdam om de tentoonstelling in te richten en weer af te breken. Hij haalde het schilderij voor mij achter het raam vandaan. Ik zei dat mijn kantoor me voor een paar weken op cursus naar Salzburg zou sturen en hij heeft me toen uitgenodigd om langs te komen in Linz. In een vrij weekend ben ik vanuit Salzburg op de trein gestapt om even op en neer naar Linz te gaan. Van eventjes was geen sprake. Ik kwam er letterlijk zonder tanden-

borstel aan, maar hij had een weekend georganiseerd, waarin ik zijn familie, schoonfamilie en driekwart van Linz ontmoet heb. Geld voor nog een schilderij had ik niet – voor mij als tweedejaars stagiaire was het eerste al een rib uit mijn lijf – maar ik heb toen nog wel een paar tekeningen gekocht.

Twee jaar later ging ik voor een congres naar Wenen. Op de heenreis zijn mijn vrouw en ik weer bij hem in Linz geweest. En toen heb ik het schilderij *Der Unsinkbare Schwimmer* gekocht. Omdat we het onmogelijk konden meenemen naar Wenen, zouden we het op de terugweg ophalen.

Het werd een beetje een spookachtige transactie. We zaten terug in een mahoniehouten coupeetje, zoals je die ook wel ziet in James Bond-films. Om één uur 's nachts kwam onze trein in Linz. Hinterberger heeft het schilderij toen vanaf het perron in een geheimzinnige rol door het raam geschoven, waarmee alles nog meer een James Bondgehalte kreeg. Zijn dochtertje lag alleen ziek thuis. Een hand door het raam en weg was hij.

ZELFSPOT

Der Unsinkbare Schwimmer is geïnspireerd op een oude publicatie uit 1880 in de *Scientific American* over een geotrooieerd zwemtoestel. Ik was net begonnen in de intellectuele eigendomspraktijk, dus het schilderij sloot daar mooi bij aan. De afgebeelde man zit op zijn eigen zwemtoestel. Hij heeft zo'n typisch eind negentiende-eeuws hoofd, met een scheiding in het midden en een snor. Hij kijkt een beetje scheel want hij is doodsbang. Met een hendeltje bij zijn rechterhand moet hij hard zwingelen, en achter hem draait een schroef die hem verplaatst.

Dat pompen of verzuipen-element sprak mij aan, als jong advocaatje. Ik hou ook van



'Het schilderij symboliseert voor mij de cliënt die zegt te geloven in zijn vindingen, terwijl je aan zijn gezicht ziet dat dat geen onvoorwaardelijk geloof is'

Foto: Eric de Vries

de zelfspot die ik in het werk zie. De titel *Unsinkbare Schwimmer* is enigszins omineus, want je voelt wel dat hij moet oppassen niet voortijdig op zijn zwemtoestel aan zijn einde te komen. Dat zie je aan zijn gelaatsuitdrukking.

Het schilderij symboliseert voor mij ook de mensen die hier af en toe loensend van angst aanschrijven. Ze zeggen te geloven in hun eigen vindingen, maar aan de gezichten kun je zien dat dat geloof niet onvoorwaardelijk is.

Uit dit doek spreekt een vermogen tot relativeren, en het is buitengewoon verstandig om dat cliënten voor te houden. De onzinkbare zwemmer gelooft er zelf duidelijk niet in. Dat de advocaat wél in de zaak moet geloven alvorens van wal te steken, staat voor mij als een paal boven water. En het schilderij is daarvoor een 'momento'.

BRAZILIAANS

Hinterberger heeft een bijzonder oeuvre, het is bijna altijd humoristisch, terwijl hij toch als een klassieke kunstenaar geschoold is in de jaren zeventig. In veel van zijn werk zitten elementen van spot, meestal zelfspot. *Der Unsinkbare Schwimmer* heeft hij gemaakt tijdens een masterclass onder leiding van Mario Merz, een internationaal zeer bekende kunstenaar. Merz had een beetje zijn eigenaardigheden en ik denk dat Hinterberger daardoor geïnspireerd is. Grappig genoeg blijkt zijn werk enorm te appelleren aan de Braziliaanse smaak. In Brazilië is hij wereldberoemd. Wat voor mij onverklaarbaar is, want ik ben nooit in Brazilië geweest. Hij vindt het zelf ook onverklaarbaar waarom hij het juist daar zo goed doet. Maar inmiddels heeft hij wel een huis gebouwd aan de Amazone, waar hij een deel van het jaar werkt.

CONTACT

We hebben een ontzettend leuk contact met Hinterberger. Het is inmiddels ruim twintig jaar geleden, maar we hebben nog steeds contact. Hij heeft een paar keer bij ons Kerstmis gevierd. Hij heeft ons ook een aandeel in zijn auto geleverd. Hij was de trotse bezitter van een MGB GT. Hij probeerde hem aan de praat te houden, wat niet zo geweldig lukte want de auto roestte zo'n beetje onder hem vandaan. Hinterberger was handig maar niet bemiddeld. Toen heeft hij zijn hele auto in onderdelen getekend en die tekeningen uitgegeven als aandelen. Als aandeelhouder kreeg je een foto van zijn auto, met een tekening van het desbetreffende onderdeel. Wij hebben gekozen voor de *Unterer Kühlerschlauch* (onderste slang voor koelvloeistof). Met de opbrengst heeft hij die auto kunnen opknappen. ”